

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Saga om Haldans Sønner og Harald Hyldetan. (Af Søgubrot)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Saga om Haldans Sønner og Harald Hyldetan. (Af Søgubrot)", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1816_297_13-intro-shoot-idm135.pdf (tilgået 29. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Forlæg, oversættelse og modtagelse

Til sin oversættelse benytter Grundtvig Johan Frederik Peringskiölds *Sogubrot af Nockorum Fornkongum i Dana oc Svía veldi* fra 1719. Dette oplyser han ganske vist ikke direkte, men udgaven omtales i indledningsordene, og i en note nævner han "mit trykte Expl." (s. 377). Dette underbygges ved et par fejl i Peringskiölds udgave, der går igen hos Grundtvig. (De følgende steder kan sammenlignes med oversættelsen i Lassen 2016, bind 2, s. 142-159). Her ses fx den fejlfulde gengivelse af tekstens begyndelse (Peringskiöld 1719, s. 1 og Grundtvig 1816e, s. 357) eller Peringskiölds brug af den fejlagtige navneform *Harekr*, som Grundtvig overtager med 'Harek', for det korrekte *Hrørekr*, dvs. Rørek (Peringskiöld 1719, s. 13 og Grundtvig 1816e, s. 370).

Flemming Lundgreen-Nielsen bemærker i *Det handlende ord*, at oversættelsens sprogtoner i det hele taget falder sammen med den tone, vi finder i fx *Prøver af Snorros og Saxos Krøniker* og "Kong Knud den Helliges Levnet" (1980, s. 702). I efterskriftet til "Kong Knud den Helliges Levnet" gør Grundtvig det klart, at han ikke sigter efter en filologisk nøjagtig oversættelse ("*fordanskes* maae jo dog ikke blot de enkelte Ord" 1816d, s. 288), men derimod en formidling af meningen ("den ganske Tale" 1816d, s. 288).

Under sin omtale af "Kong Knud den Helliges Levnet" fremhæver Lundgreen-Nielsen nogle særtræk ved oversættelsen i forhold til originalen, der går igen i denne oversættelse af *Sogubrot* (1980, s. 698). Det bemærkes fx, at Grundtvig gerne fordansker navne. Mange navne i "Saga om Haldans Sønner" er kun lettere fordansket (eksempelvis 'Iver' for *Ivar*), men særlig når der er tale om tilnavne, går Grundtvig noget videre. Dette ses fx ved 'Angle-Orm', 'Flakke-Odd' og 'Lefle-Rolf' for *Ormr enski*, *Oddr Vidfərli* og *Hrolfr Qvensami*, eller stednavnet Maglemark, dannet på baggrund af det islandske *Marklond mikil*. I den sproglige bearbejdning af teksten findes en fri benyttelse af bl.a. hverdagsudtryk, som da Ød siger, "[du har] sagtens et andet [giftermål] bag Øret" (s. 358), der mere tekstnært kunne gengives: "Du har sikkert lagt andre planer for mig" (Lassen 2016, bind 2, s. 142). Eller "Det blev da Enden paa Legen" (s. 361), der nærmere forlæggert kunne lyde "De afsluttede sagen med" (Lassen 2016, bind 2, s. 145). Hertil kunne også regnes brugen af "Uglevarsel" (s. 370) for "onde spådomme" (Lassen 2016, bind 2, s. 149). Det er også gennemgående i oversættelsen, at Grundtvig tilføjer forskellige småord, som 'vel', 'da' og 'nok'. I det hele taget har teksten en jævnhed og måske ligefrem en folkelighed over sig, uden at den dog virker "overlæsset med lavsproglige effekter" (Lundgreen-Nielsen 1980, s. 698).

Grundtvig omsætter flere prosapassager til vers. Det drejer sig blandt andet om samtalen mellem Kong Ivar Vidfavne og dennes fosterfader, Hård, i slutningen af første hovedafsnit. I en note bemærker Grundtvig, at versificeringen er hans egen: "mig synes den Tale maa rimes for at blive ordentlig" (s. 369). Opregningen af krigere i andet hovedafsnit er også opstillet på vers, "thi baade ere de da mere livlige at læse, og man bliver lettere opmærksom paa de Riim-Bogstaver, der her ere hyppige" (s. 385 f.).

*Læs mere om Grundtvigs oversættelsespraksis i indledningen til *Prøver af Snorros og Saxos Krøniker* og hos Rubow 1923, s. 29-57.

I fodnoterne til andet hovedafsnit ses det, at Grundtvig er i en stadig dialog med sin egen oversættelse af sagafragmentet og med den tidligere forskning, som her er Peringskiölds oversættelse og Suhms behandling af Bråvallaslaget, samt kongerne Helge og Rørek i første bind af *Historie af Danmark* (1782).

Bortset fra det første hæfte af *Danne-Virke*, der er anmeldt af Rasmus Rask i *Dansk Litteratur-Tidende* nr. 30 (1816, s. 467-479), er tidsskriftet ikke omtalt i den samtidige litteratur (Lundgreen-Nielsen 1980, s. 695, 699). Det samme gælder "Saga om Haldans Sønner", der dog findes nævnt blandt de tidligere oversættelser i noten i C.C. Rafns oversættelse af samme tekst (Rafn 1821, s. 162), ligesom P.E. Müller også nævner den i *Sagabibliothek* (1818). Müller kalder oversættelsen en "aandrig Fordanskning" (1818, s. 492), hvilket imidlertid ikke bevæger ham til at benytte oversættelsen i sin egen parafrase af sagaens indhold.